

KUTUBXONASHUNOSLIK VA ADABIYOTSHUNOSLIK O'ZARO BOG'LIQ JIHATI

Abdumurodova Mohinur Panji qizi

Termiz davlat universiteti, Pedagogika va ijtimoiy ish fakulteti

Kutubxona va axborot faoliyati talabasi.

Tel: +998-50-508-80-04 moxinurabdumurodova223@gmail.com

Suvanov Husniddin Norqulovich

Ilmiy rahbari: Termiz davlat universiteti,

O'zbek tili va adabiyoti kafedrası o'qituvchisi.

Tel: +998-97-786-88-05 E-mail: hsuvanov@tersu.uz

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15347957>

Annotatsiya. *Adabiyotshunoslik, badiiy asarlarni o'rganadi, adabiy jarayonlarni o'rganadi, tahlil qiladi va shuningdek, tarixiy rivojlanishini nazariy tahlil qiladi.*

Kutubxonashunoslik fani esa, axborot yig'adi. Kutubxonashunoslik fani saqlash, tarqatish va tizimli yondashuvni ta'minlashga qaratilgan. Bu ikki soha o'rtasidagi o'zaro aloqaning eng muhim jihati, bir tomondan, adabiyotning kutubxonalarda jamlanishi kutubxonashunoslarning adabiy merosni tizimlashtirishdagi asosiy funksiyasi hisoblanadi.

Tayanch so'z: Kitobxon, kutubxonashunoslik, adabiyot, adabiyotshunoslik.

INTERRELATIONSHIP BETWEEN LIBRARY STUDIES AND LITERARY STUDIES

Abstract. *Literary studies studies works of art, studies, analyzes literary processes, and also theoretically analyzes their historical development. Library science, on the other hand, collects information. Library science is aimed at preserving, distributing, and ensuring a systematic approach. The most important aspect of the interaction between these two fields is that, on the one hand, the accumulation of literature in libraries is the main function of librarians in the systematization of literary heritage.*

Keywords: Book reader, library science, literature, literary studies.

ВЗАИМОСВЯЗЬ БИБЛИОТЕЧНОГО ДЕЛА И ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЯ

Аннотация. *Литературоведение изучает произведения искусства, изучает и анализирует литературные процессы, а также теоретически анализирует их историческое развитие. Библиотечное дело, с другой стороны, занимается сбором информации. Библиотечное дело фокусируется на сохранении, распространении и обеспечении системного подхода. Важнейшим аспектом взаимодействия этих двух сфер является то, что, с одной стороны, концентрация литературы в библиотеках является основной функцией библиотекарей по систематизации литературного наследия.*

Ключевые слова: Читатель книг, библиотековедение, литература, литературоведение.

Adabiyotshunoslik, badiiy asarlarni o'rganadi, adabiy jarayonlarni o'rganadi, tahlil qiladi va shuningdek, tarixiy rivojlanishini nazariy tahlil qiladi. Kutubxonashunoslik fani esa, axborot yig'adi. Kutubxonashunoslik fani saqlash, tarqatish va tizimli yondashuvni ta'minlashga qaratilgan. Bu ikki soha o'rtasidagi o'zaro aloqaning eng muhim jihati, bir tomondan, adabiyotning kutubxonalarda jamlanishi kutubxonashunoslarning adabiy merosni tizimlashtirishdagi asosiy funksiyasi hisoblanadi.

Kutubxonashunoslar adabiyotshunoslarga kerakli ma'lumotlarni saqlaydi.

Adabiyotshunoslikda adabiy asarlarning tarixiy-milliy, badiiy-ilmiy yoki madaniy jihatdan tahlil qiladi. Kutubxonashunoslar tomonidan tayyorlangan kataloglar, bibliografik ma'lumotlar, elektron kutubxonalar, jurnallar, maqolalar, axborot-resursga oid ma'lumotlarni shuningdek, adabiyotshunoslarga zamonaviy adabiyotlarni o'rganishda yordam beradi.

Bundan tashqari, kutubxonalar adabiyotshunoslarning ilmiy va badiiy izlanishlarini ommaga taqdim etish, ularni keng jamoatchilikka yetkazish vazifasini ham bajaradi.

Kitobxonlarga tavsiya etilgan asarlar, adabiy kechalar, uchrashuvlar va seminarlar orqali kutubxona jamoalari adabiyotni ommalashtirishda faol ishtirok etadi. Tadbirlarda esa, yozuvchi va shoirlar hayotini nazariy jihatdan o'rganadi, ilmiy asosli dalillarni yig'adi.

Bugungi kunda kutubxonalar raqamli texnologiyalarni keng qo'llamoqda. Elektron shaklini targ'ib qilmoqda. Raqamli arxivlar va onlayn kataloglar adabiyotshunoslarga hamda kitobxonlarga yangi asarlarni tez va oson topish imkoniyatini bermoqda. Adabiyotshunoslar raqamli kutubxonalardagi resurslardan foydalanish bilan birga turli badiiy asarlarni nazariy o'rganishi, turli davrda yozilgan asarlarni va adabiyotini solishtirib ilmiy ma'lumotga ega bo'lmoqda.

Kutubxonashunoslik va adabiyotshunoslik o'rtasidagi bog'liqlik, ayniqsa, madaniy va ilmiy taraqqiyotda muhim ahamiyatni kasb etadi. Kutubxonalar, adabiyotshunoslikka manbalar bilan ta'minlash orqali ilmiy izlanishlarni rivojlantirishga, adabiy merosni saqlashga va keng jamoatchilikka yetkazishga yordam beradi. Badiiy asarlar, ilmiy asarlarni yig'adi.

Adabiyotshunoslar kutubxonalar orqali adabiy asarlarni o'rganish va tahlil qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Shu tarzda, bu ikki fan o'rtasidagi hamkorlik, ilm-fan va madaniyatni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Har ikkalasi ham insonlarni ma'naviy yusaltirishi uchun xizmat qiladi.

Adabiyot insoniyat tafakkuri, ma'naviyati va ruhiy olamini aks ettiruvchi bebaho boylik bo'lib, u millat madaniyati va ma'naviyatining eng muhim poydevoridir. Shu bois, adabiyotshunoslik bu boylikni o'rganish, tahlil qilish va baholash bilan shug'ullansa, kutubxonashunoslik esa uni saqlash, tizimlashtirish, ommaga yetkazish va undan foydalanishni tashkil etishga xizmat qiladi. Ushbu ikki soha bir-birini to'ldiradi hamda bir-biriga xizmat qiladi.

Bir-biridan ajralgan holda taraqqiy etadi. Kutubxona adabiyotning asosiy saqlovchisi va tarqatuvchisi hisoblanadi. Adabiy asarlarning qo'lyozmalari, birinchi nashrlari, tarjimalari, ilmiy izohlari aynan kutubxonalar orqali jamlanadi va keng ommaga taqdim etiladi. Kutubxonada adabiy merosni asrab-avaylash va uni kelgusi avlodlarga yetkazishning asosiy manbasidir.

Adabiyotshunoslikdagi ilmiy tadqiqotlar ko'p hollarda kutubxona fondlariga tayanadi.

O'tmish yozuvchilari, adabiy maktablar, ma'lum bir davr adabiyoti ustida olib borilgan tahlillar kutubxonalardagi arxiv, bibliografik va statistik ma'lumotlarga asoslanadi. Shunday qilib, kutubxonashunoslik adabiyotshunoslikka asosiy ilmiy zamin tayyorlovchi muhim sohasidir.

Kutubxonachilar adabiyotni ommalashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ular kitobxonlarga tavsiya etiladigan adabiy asarlarni tanlab beradi, turli madaniy-ma'rifiy tadbirlar: kitobxonlik kechalari, mualliflar bilan uchrashuvlar, adabiy tanlovlar orqali badiiy adabiyotga bo'lgan qiziqishni oshiradi.

Bu orqali adabiyotning tarbiyaviy va ma'rifiy kuchi keng jamoatchilikka yetkaziladi.

Shuningdek, zamonaviy kutubxonalar raqamli texnologiyalar yordamida elektron kataloglar, ma'lumotlar bazalari, elektron kutubxonalar yaratib, adabiyotni global miqyosda o'rganish va foydalanish imkonini bermoqda. Bu adabiyotshunoslarga tezkor, keng va chuqur tadqiqot olib borishga qulay shart-sharoit yaratadi.

Xulosa qilib aytganda, adabiyot va kutubxonashunoslik bir-biriga suyanch bo'lgan, bir maqsadga xizmat qiluvchi ilm, ma'rifat, madaniyat va tarbiya asoslarini mustahkamlovchi ikki muhim sohadir. Ular o'zaro hamkorlikda rivojlanar ekan, jamiyat ma'naviy hayotining yuksalishiga xizmat qiladi.

REFERENCES

1. Axunjanov E.O. Vatan kutubxonachiligi tarixi.-1-qism Darslik / -Toshkent, A.Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi, 2004.-106 b.
2. Axunjonov E. Kutubxonashunoslik, Arxivshunoslik, Kitobshoslik nazariy va tarixi.- Toshkeht.: Tafakkur, 2011.-520 b.
3. Axunjanov E.A. Vatan kutubxonachiligi tarixi 2-qism.-T, 2 Darslik / -Toshkent, A.Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi, 2006.-150 b.
4. Qosimova O. va Yesimov T.Umumiy kutubxonashunoslik: ; O'zR Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.-T.: "O'qituvchi", 1994.350 b.
5. NURILLO CHORINING BADIY ASARLARIDA MILLIY KOLORITGA XOS KO'RINISHLAR NUTQIY JIHATDAN IFODALANISHI
SH Norqulovich - International conference on multidisciplinary science, 2023
Цитируется: 15 Похожие статьи
6. NATIONAL COLOR AND COMPARATIVE ANALYSIS IN THE WORKS OF MAHTUMQULI, GAFUR GHULAM AND ANVAR SUYUN
H Suvanov - Modern Science and Research, 2024
Цитируется: 5 Похожие статьи Все версии статьи (3)
7. Kolorit ijodkorning va xalqning milliy qirralarini ochib berguvchi omildir
HN Suvanov - Science and Education, 2023
Цитируется: 5 Похожие статьи Все версии статьи (2)
8. " ESHMONBEK" QISSASIDA MILLIY RUH TALQINI
S Husniddin - BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ..., 2022
Цитируется: 5 Похожие статьи Все версии статьи (3)
9. MILLIY MADANIYAT VA MILLIY KOLORIT BADIY ASARDA NAMOYON BO'LISHI
H Suvanov - NRJ, 2024
Цитируется: 4 Похожие статьи
10. MANIFESTATION OF THE NATIONAL COLOR CHARACTERISTIC OF THE NATIONAL MENTALITY IN THE WORKS OF BIBI ROBIA'SAIDOVA
H Suvanov - Modern Science and Research, 2023
Цитируется: 1 Похожие статьи Все версии статьи (2)

11. HUSNIDDIN SUVANOV CHARACTERISTIC ASPECTS OF NATIONAL COLOR IN BIBI ROBIA SAIDOVA'S STORY" OQMAYDIGAN TOSH" 2023/4/30. Страницы 50-53